

Sygn. akt II Ca 982/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Kulczewska-Garcia

Sędziowie: SO Ryszard Małecki (spr.)

SR del. Łukasz Lubbe

Protokolant: prot. sąd. Marta Miernik

po rozpoznaniu w dniu 13 stycznia 2017 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa małoletnich K. S. (1) i K. S. (2) działających przez matkę M. S. (1)

przeciwko J. S.

o alimenty

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Trzciance

z dnia 17 maja 2016 r.

sygn. akt III RC 246/15

1. oddala apelację;
2. zasądza od pozwanego na rzecz małoletnich powodów kwotę 2.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej;
3. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Trzciance na rzecz adwokat M. S. (2) kwotę 147,60 zł brutto tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w instancji odwoławczej.

Ryszard Małecki Anna Kulczewska – Garcia Łukasz Lubbe

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym do Sądu Rejonowego w Trzciance małoletni powodowie K. S. (1) K. S. (2) reprezentowani przez matkę M. S. (1) domagali się zasądzenia od pozwanego J. S. rent alimentacyjnych w kwocie po 1 000 złotych miesięcznie na małoletnią i po 2 500 złotych na małoletniego, łącznie 3 500 złotych miesięcznie, płatne do rąk matki małoletnich do dnia 10-tego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat, poczynając od dnia wniesienia pozwu.

W odpowiedzi na pozew pozwany podał, że nie uchylał się od łożenia alimentów wskazując jednocześnie, że kwoty wskazane w pozwie są nierealne. W pisemnym oświadczeniu z dnia 23 listopada 2015 roku pozwany uznał żądanie pozwu do kwoty po 500 złotych miesięcznie na każde dziecko. W piśmie procesowym z dnia 25 listopada 2015 roku pozwany odwołał swoje stanowisko.

Na rozprawie w dniu 26 lutego 2016 r. pozwany wyraził zgodę na alimenty w kwocie po 250 zł na każde z dzieci.

Wyrokiem wydanym w dniu 17 maja 2016 r. Sąd Rejonowy w Trzciance zasądził od pozwanego J. S. na rzecz małoletnich powodów K. i K. rodzeństwa S. renty alimentacyjnej w kwotach po 500,- złotych miesięcznie, łącznie 1 000,-złoty miesięcznie, płatne do rąk matki małoletnich powodów M. S. (1), począwszy od dnia 18 sierpnia 2015 roku do dnia 15 - tego każdego miesiąca z góry z odsetkami w wysokości ustawowo określonej w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat (punkt 1), w pozostałym zakresie oddalił powództwo (punkt 2), wyrokowi w punkcie 1 nadał rygor natychmiastowej wykonalności (punkt 3), odstąpił od obciążania pozwanego J. S. kosztami postępowania, którymi obciążył Skarb Państwa (punkt 4), zasądził od pozwanego J. S. na rzecz M. S. (1) kwotę 686 zł tytułem zwrotu poniesionych przez nią kosztów zastępstwa procesowego oraz kwotę 17 zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa (punkt 5), zasądził od Skarbu Państwa (Sąd Rejonowy w Trzciance) na rzecz adwokata M. S. (2) wynagrodzenie w kwocie 150 zł + VAT tytułem pomocy prawnej udzielonej z urzędu pozwanemu (punkt 6), wyrokowi nadał klauzulę wykonalności (punkt 7).

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne:

Od 2000 roku M. i J. S. pozostają w związku małżeńskim. Z tego związku posiadają dwoje dzieci – córkę K. lat 15, uczennicę III kasy gimnazjum oraz syna K., 10 lat, ucznia III klasy szkoły specjalnej w G.. Małoletni K. posiada orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym, choruje na mukopolisacharydozę. Choroba ujawniła się w wieku dwóch lat. Z tytułu opieki nad synem M. S. (1) otrzymuje świadczenie i zasiłek pielęgnacyjny, nie pracowała, zajmowała się domem i dziećmi. Rodzina utrzymywała się z pracy pozwanego. Pozwany prowadził jednoosobową działalność gospodarczą w zakresie usług ogólnobudowlanych na terenie Polski, a ostatnio za granicą. Dla pozwanego to drugi związek, z poprzedniego związku miał troje dzieci, obecnie pełnoletnich, posiada zaległości alimentacyjne na kwotę ponad 70 000 złotych. Dochód z pracy pozwanego wpływał na konto matki M. S. (1) – C. R.. W/wym. nie korzystała z tego konta, pozwany posiadał kartę płatniczą i nią dysponował dokonując wypłat z konta. Do czasu aresztowania pozwanego w lipcu 2015 roku wpływały pieniądze na konto z pracy pozwanego w Belgii, średnio 10 000 -12 000 zł w miesiącu. Z tych pieniędzy M. S. (1) korzystała do stycznia tego roku. Gdy pozwany przyjeżdżał do Polski raz w miesiącu przekazywał żonie do ręki 2 500 zł. Te pieniądze przeznaczone były na opłaty, utrzymanie dzieci, głównie leczenie małoletniego K.. W praktyce pieniądze starczały wyłącznie na leczenie syna. M. S. (1) ciągle się zapożyczała, Brała tzw. chwilówki. Obecny jej stan zadłużenia to około 4000 złotych. W styczniu 2016 roku pozwany zablokował żonie możliwość wypłat z konta twierdząc, że za dużo wydaje. M. S. (1) ma swoje odrębne konto, na które przychodzi wyłącznie pieniądze ze świadczenia pielęgnacyjnego.

Rodzina zajmujemy mieszkanie komunalne: dwa pokoje, kuchnia i łazienka. Opłaty to 595 zł czynsz, 300 zł energia co dwa miesiące, opał 150 zł na miesiąc, mieszkanie opalane jest piecami CO drewnem bo jest tańsze, na zimę potrzebne są 3 - 4 przyczepy. Jedna przyczepa to 600 zł. M. S. (1) opłaca trzy telefony komórkowe –swoją, pozwanego i córki – w tym Internet, wszystkie umowy podpisane zostały na abonament na trzy lata, co miesiąc to kwota 500 zł.

Po aresztowaniu pozwanego M. S. (1) otrzymała poprzez funkcjonariuszy policji, zabezpieczone w czasie zatrzymania pozwanego, 200 złotych oraz następnie 1 000 złotych i kartę bankomatową (...). Przed aresztowaniem pozwany wystawił na sprzedaż samochód osobowy za kwotę 4 000 złotych.

M. S. (1) ma 36 lat, mieszka z dziećmi w N.. Nie pracuje, utrzymuje się wyłącznie z zasiłku pielęgnacyjnego na niepełnosprawnego syna w kwocie 1 200 złotych miesięcznie, zasiłki rodzinne w kwocie 292 złote, 153 zł zasiłek pielęgnacyjny, łącznie 1 645 złotych miesięcznie. Od marca 2016 roku otrzymuje z Funduszu Alimentacyjnego alimenty w kwocie 1 000 złotych na mocy postanowienia tymczasowego z dnia 15 grudnia 2015 roku. W sierpniu 2015

roku jednorazowo otrzymała 200 zł zasiłku z pomocy społecznej. Złożyła wniosek na zasiłek wychowawczy 500 PLUS na każde dziecko, nie otrzymała jeszcze decyzji. Jest zdrowa, nie choruje. Nie posiada majątku.

Małoletnia K. S. (1) ma 15 lat, jest uczennicą III klasy Gimnazjum w W., zamierza kontynuować naukę w LO w P. z internatem. Jest zdrowa, nie choruje, choć ostatnio pojawił się problemy z kośćmi, uzyskała skierowanie do specjalisty, obecnie nie ponosi kosztów leczenia. Podstawowe wydatki na utrzymanie małoletniej to wyżywienie 500 zł, odzież i obuwie 300 złotych, 100 zł kosmetyki i chemia, 60 zł przybory szkolne. Małoletnia nie chodzi na żadne płatne zajęcia

Małoletni K. S. (2) ma 10 lat, jest uczniem III klasy Zespołu Szkół (...) w G.. Przebywa tam w internacie od poniedziałku do czwartku. Do domu przywozi go matka. Małoletni posiada orzeczenie o niepełnosprawności od urodzenia ważne do lutego 2018 roku. Cierpi na rzadką chorobę Mukopolisacharydozę typu II – choroba Huntera i padaczkę. Objęty jest programem lekowym przy Centrum Zdrowia Dziecka w W.. Raz w tygodniu w szpitalu w T. podawany jest dziecku lek – sztuczny enzym. Raz w miesiącu konieczny jest wyjazd z małoletnim do Poradni Chorób Metabolicznych w W.. Podstawowe koszty utrzymania małoletniego to: 300 zł wyżywienie, 400 zł opłata za szkołę w G., 500 zł lekarstwa, 500 zł pieluchomajtki, 200 zł artykuły higieniczne, kosmetyki, 150 zł odzież i obuwie, 900 zł koszt paliwa w związku z dojazdem małoletniego do lekarzy specjalistów.

Pozwany J. S. ma 46 lat, z zawodu jest technikiem rolnikiem, od kwietnia 2014 roku prowadzi zarejestrowaną jednoosobową działalność gospodarczą w zakresie usług ogólnobudowlanych. Do czasu swego aresztowania w lipcu 2015 roku pracował za granicą. Deklarował dochody na poziomie 15 000 do 20 000 złotych miesięcznie. Pieniądze przekazywał na utrzymanie rodziny. W 2014 roku pozwany uzyskał dochód w kwocie 74 759, 96 zł. Uiszczył składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i podatek; to odpowiednio kwoty: 3 341,32 zł, 1 862,80 zł i 1 747 zł. Oprócz małoletnich powodów nie posiada innych osób na swoim utrzymaniu. Posiada zadłużenie alimentacyjne na troje dzieci z pierwszego małżeństwa. Pozwanemu w październiku 2015 roku zostało przyznane prawo do zasiłku rehabilitacyjnego. To 75% świadczenia od kwoty 1100 złotych pobieranego wcześniej przez niego zasiłku chorobowego. Pozwany w 2013 roku miał wypadek na budowie, doznał złamania miednicy, przeszedł operację, pracował jednak zawodowo. Pozwany cierpi także na hemochromatozę genetyczną. Nie ponosi kosztów leczenia, zażywa leki przeciwbólowe. Nie posiada majątku. Zna potrzeby małoletnich dzieci, znane są mu koszty leczenia syna. Na piśmie wyraził zgodę na płacenie alimentów na dzieci w kwotach po 500 złotych miesięcznie. Potem wycofał się z tej propozycji i uznał żądanie pozwu do kwoty po 250 złotych na każde dziecko.

W tak ustalonym stanie faktycznym i po dokonaniu oceny dowodów Sąd Rejonowy w pierwszej kolejności przytoczył przepisy odnoszące się do zakresu obowiązku alimentacyjnego rodziców wobec małoletnich dzieci. Odnosząc się do możliwości zarobkowych pozwanego Sąd podkreślił, że przed umieszczeniem pozwanego w areszcie śledczym wykonywał on pracę w ramach jednoosobowej działalności gospodarczej za granicą. Uzyskiwał dochody na poziomie 15 000 do 20 000 złotych. Z wynagrodzenia za pracę pozwanego utrzymywała się czteroosobowa rodzina. Tak było do lipca 2015 roku, kiedy to pozwany został tymczasowo aresztowany i obecnie nieprawomocnie skazany za przestępstwa popełnione na szkodę swych najbliższych – żony M., córki K. i syna K.. Z tą chwilą rodzina pozwanego została pozbawiona środków do życia. Zatem pozwany poprzez swoje działania doprowadził do niekorzystnych zmian w swej sytuacji zarobkowej. Obecny dochód pozwanego to jedynie zasiłek rehabilitacyjny. Co do wysokości zasiłku pozwany deklaruował różne kwoty od 1 700 złotych do kwoty 75% z kwoty 1 100 złotych. W takiej sytuacji, zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego Sąd zobligowany był do ustalenia możliwości majątkowych i zarobkowych pozwanego według jego zarobków jakie pozwany mógłby osiągać w warunkach wolnościowych. Sąd zwrócił uwagę na treść pisma procesowego podpisanego przez pozwanego w dniu 23 listopada 2015 roku z odrębnymi zapisami pozwanego, w którym wyraża zgodę na łożenie alimentów na małoletnie dzieci w kwocie po 500 złotych miesięcznie. Pozwany następnie wycofał się ze swojej wcześniejszej deklaracji, pomimo tego że zna potrzeby dzieci i zna koszty leczenia dzieci.

Uwzględniając powyższe Sąd że uznał, że pozwany, nawet w warunkach jego pobytu w zakładzie karnym, posiada możliwość łożenia wyższych niż obecnie deklarowane przez niego i jego pełnomocnika z urzędu kwoty po 250 złotych alimentów na każde dziecko. Sąd nie podzielił argumentacji pozwanego, że sytuacja zarobkowa pozwanego

nie pozwala mu na płacenie wyższych alimentów. W opinii Sądu, przeszkodą nie jest pobyt pozwanego w zakładzie karnym. Pozwany sam poprzez swoje umyślne działania pozbawił się możliwości zarobku. Dochody pozwanego przez osadzeniem w areszcie śledczym były znaczne. Nie przeczył temu pozwany w toku procesu. Pozwany także nie może nadmiernie eksponować swego stanu zdrowia. Pozwany bowiem pracował zawodowo mimo stwierdzonych dolegliwości chorobowych. Nie stanowiło to dla niego przeszkody w wykonywaniu pracy i w uzyskiwaniu dochodów. Pozwany, w opinii Sądu, posiada zatem możliwość łożenia alimentów na swoje małoletnie dzieci i to w kwotach po 500 złotych na każde z nich.

Badając możliwości zarobkowe matki małoletnich powodów Sąd przyjął, że są one bardzo ograniczone. M. S. (1) z racji opieki nad niepełnosprawnym synem otrzymuje wyłącznie zasiłki pielęgnacyjne i rodzinne. Jest wspomagana zasiłkami przez pomoc społeczną. Nie uzyskuje żadnych dochodów z pracy zarobkowej. Od czasu urodzenia syna to na niej spoczywał i spoczywa nadal cały trud związany z opieką nad dzieckiem, zapewnieniem mu właściwego dostępu do lekarzy specjalistów, zapewnienia właściwego leczenia. Pozwany nigdy nie kwestionował kosztów utrzymania syna.

Oceniając usprawiedliwione potrzeby małoletniej powódki K. S. (1) Sąd uwzględnił wiek uprawnionej, jej sytuację szkolną i zdrowotną, rozwój zainteresowań. Planowana kontynuacja nauki przez małoletnią w LO poza miejscem zamieszkania z internatem od nowego roku szkolnego wymagać będzie od jej matki zwiększonych nakładów. Sąd ustalił potrzeby małoletniej na kwotę 500 zł miesięcznie. Nie jest to kwota zawyżona i znajduje oparcie w rzeczywistych wydatkach ponoszonych na dziecko.

Z kolei oceniając usprawiedliwione potrzeby małoletniego powoda K. S. (2) Sąd uwzględnił nade wszystko znaczne wydatki ponoszone na dziecko w związku z jego chorobą. Kwota 500 zł miesięcznie na małoletniego w żadnym razie nie jest kwotą zawyżoną. W kwocie tej mieści się koszt zakupu leków dla małoletniego. Wszystkie koszty utrzymania małoletniego M. S. (1) wskazała w swoich zeznaniach popierając twierdzenia dokumentami. Kwota 500 złotych jest to w żadnym razie kwotą zawyżoną. Rzeczywiste wydatki na małoletniego znacznie przekraczają powyższą kwotę.

Sąd przyjął, że alimenty w zasądzonej wysokości są jednak adekwatne do najbardziej elementarnych, usprawiedliwionych potrzeb małoletnich dzieci. Alimenty w tej kwocie są także nade wszystko są proporcjonalne do aktualnych możliwości zarobkowych pozwanego. W pozostałym zakresie Sąd oddalił powództwo uznając pierwotne żądanie strony powodowej na poziomie 3 500 zł jako zbyt wygórowane w okolicznościach faktycznych sprawy.

Sąd uzasadnił również rozstrzygnięcie o odsetkach, o nadaniu wyrokowi w punkcie 1 rygoru natychmiastowej wykonalności oraz o kosztach postępowania.

Z powyższym wyrokiem nie zgodził się pozwany J. S., który za pośrednictwem swojego pełnomocnika z urzędu wywiódł apelację, zaskarżając wyrok w części, tj. w punktach 1,3,5 i 7 i zarzucając orzeczeniu:

1) obrazę przepisów prawa procesowego, mającą wpływ na treść wyroku, a mianowicie:

a) naruszeniu art. 233 § 1 k.p.c. polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów poprzez dokonanie ich oceny w sposób:

- niewszerechny tj. polegającym na bezzasadnym uznaniu za wiarygodne twierdzeń strony powodowej, przy jednoczesnym odmówieniu tego przymiotu pozwanemu, pomimo, że twierdzenia strony powodowej nie były zgodne z prawdą, a nadto pominięcie twierdzeń przedstawionych przez pozwanego,

- powodujący wyprowadzenie ze zgromadzonego materiału dowodowego wniosków sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania i doświadczeniem życiowym, które doprowadziły do uznania, że pozwany jest w stanie łożyć na małoletnie dzieci po 500 zł miesięcznie oraz nie uwzględnienie, że powódka ma zgromadzone środki wspólne stron na utrzymanie dzieci,

b) naruszeniu art. 217 k.p.c. oraz 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków dowodowych pozwanego, to jest zwrócenia się przez Sąd do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o podanie aktualnego świadczenia pozwanego oraz o zobowiązanie

powódki do przedłożenia wydruku z historii rachunku bankowego jej matki, pomimo, że dowody te miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, w szczególności w kontekście twierdzeń pozwanego i braku wiarygodności twierdzeń powódki,

2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na przyjęciu, iż :

- braku uwzględnienia zgromadzonych przez powódkę środków wspólnych stron,
- potrzeby małoletnich pozwalają na ustalenie alimentów w wysokości po 500 zł,
- możliwości pozwanego uzasadniają ustalenie alimentów w wysokości po 500 zł,
- powódka jest osobą wiarygodną i podaje prawdziwe okoliczności.

Podnosząc powyższe zarzuty oraz składając nowe wnioski dowodowe pozwany wniósł o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie obniżenie zasądzonych alimentów do kwoty po 50 zł miesięcznie. Nadto domagał się zasądzenia od powodów na swoją rzecz kosztów sądowych, według norm przepisanych za drugą instancję.

W odpowiedzi na apelację powodowie wnieśli o jej oddalenie oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego okazała się bezzasadna.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sadu I instancji i uznaje je za własne na podstawie art. 382 kpc. Również rozważania tego Sadu zasługują na aprobatę z uwzględnieniem poniższych zastrzeżeń.

Przede wszystkim słusznie Sąd Rejonowy nie uwzględnił wniosków pozwanego o zwrócenie się o informacje do ZUS i do Banku prowadzącego rachunek teściowej pozwanego. Jeżeli chodzi o wysokość aktualnie otrzymywanego przez pozwanego świadczenia, jest ona nieistotna, ponieważ dla potrzeb ustalenia możliwości zarobkowych pozwanego Sąd Okręgowy zastosował przepis art. 136 krio. Pozwany został prawomocnie skazany za popełnienie przestępstwa umyślnego – Sąd jest związany prawomocnym wyrokiem skazującym (art. 11 kpc.). Faktyczne obniżenie jego możliwości zarobkowych jest więc wynikiem jego zawinionego zachowania, co skutkuje ustaleniem jego możliwości z pominięciem faktu pozbawienia pozwanego wolności. Na etapie orzekania przez Sąd Rejonowy pozwany nie był prawomocnie skazany, stąd zastosowanie art. 136 krio. było przedwczesne, ale obecnie stało się aktualne. Jeżeli natomiast chodzi o informacje o środkach na rachunku bankowym teściowej pozwanego, brak było podstaw do kierowania wnioskowanego zobowiązania do matki powodów. Ciężar dowodu podnoszonych twierdzeń spoczywał na pozwanym, a pozwany jako pełnomocnik upoważniony do dysponowania środkami na tym rachunku mógł, nawet przebywając w areszcie śledczym, uzyskać te informacje we własnym zakresie – w każdym razie nie zostały Sądowi ujawnione ewentualne przeszkody w tym zakresie.

Pozwany przed Sądem Rejonowym nie kwestionował potrzeb dzieci, stąd twierdzenia zawarte w apelacji są w tej części spóźnione (art. 381 kpc.). Niezależnie od tego, podkreślenia wymaga, że poziom usprawiedliwionych potrzeb dzieci limitowany jest m.in. poziomem dochodów ich rodziców. W świetle twierdzeń matki powodów i pozwanego co do wysokości dochodów uzyskiwanych przez pozwanego przed pozbawieniem go wolności w ramach tymczasowego aresztowania (10.000 zł – 12.0000 zł) potrzeby dzieci ustalone na poziomie 1.00 zł u K. i 3.000 zł u K., nie budzą zastrzeżeń. Obecne twierdzenia pozwanego i potwierdzające jej dokumenty o stanie jego zdrowia, nie mają znaczenia dla oceny możliwości zarobkowych pozwanego, skoro wspomniane dochody pozwany osiągał, mimo utrzymującej się od kilku lat tak złej kondycji fizycznej.

Odnosząc się do uchylecia się przez pozwanego od skutków oświadczenia o uznaniu żądania pozwu co do kwoty 1.000 zł Sąd Okręgowy wskazuje, że motywy cofnięcia przez pozwanego tego oświadczenia nie są wiarygodne. Trudno

przyjąć, by pozwany bezrefleksyjnie podpisał oświadczenie sporządzone przez matkę powodów, skoro był z nią w konflikcie – na podstawie jej zawiadomienia jako pokrzywdzonej pozwany przebywał w areszcie śledczym.

Reasumując, zasądzona przez Sąd Rejonowy łączna kwota alimentów 1.000 zł mieści się w granicach możliwości pozwanego (przy zastosowaniu fikcji z art. 136 krio.), a stanowi jedynie częściowe zaspokojenie potrzeb małoletnich.

Jednocześnie pozwany nie wykazał, by tak określone potrzeby dzieci zostały zaspokojone ze środków zgromadzonych na rachunku teściowej pozwanego, czy też z innych źródeł.

W tym stanie rzecz należało na podstawie art. 385 kpc. oddalić apelację.

Pozwany przegrał sprawę w instancji odwoławczej, stąd na podstawie art. 98 § 1 kpc. należało obciążyć go obowiązkiem zwrotu powodom poniesionych przez nich kosztów wynagrodzenia pełnomocnika w kwocie 2.400 zł (§ 4 ust. 4 w zw. z § 2 pkt 5 i § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym do dnia 26 października 2016 r.).

Koszty pomocy prawnej udzielonej pozwanemu w instancji odwoławczej Sąd Okręgowy ustalił na podstawie § 10 ust. 1 pkt 9 w zw. z § 16 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

Ryszard Małecki Anna Kulczewska-Garcia Łukasz Lubbe